

www.ucdp-smolian.com

e-mail: ucdp@ucdp-smolian.com

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ СОФИЯ
ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ СМОЛЯН
ТП "ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – АСЕНОВГРАД"

електронна поща : dgsasenovgrad@ucdp-smolian.com интернет страница: dgsasenovgrad.ucdp-smolian.com
4230 АСЕНОВГРАД, ул. "Ал.Стамболийски" №25

Директор 0331/63041

Възстановяване на
горски местообитания

октомври 2024 г.

Проект: LIFE13 NAT/BG/000801 „Опазване и възстановяване на крайречни гори (местообитания от тип 91E0*) в Натура 2000 места и моделни територии в България“.

ДГС „АСЕНОВГРАД“

Отд. 407 “а” по ЛУП (ГСП) от 2010 година

Цел:

възстановяване на крайречни гори от местообитание 91F0, създаване на еталонен обект за обучение и демонстрация на добри залесителни практики.

91F0 - Крайречни смесени гори от обикновен (летен) дъб (*Quercus robur*), белия бряст (*Ulmus laevis* Pall.) и планински ясен (*Fraxinus excelsior* L.) или полски ясен (*Fraxinus angustifolia*)

91E0* - Алувиални гори с черна елша (*Alnus glutinosa*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior* L.)

Обща площ на обекта: 14 дка.

Период на изпълнение: 01.09.2014–28.02.2019 г.

Изпълнител на проекта е WWF България:

Министерство на земеделието и храните
Изпълнителна агенция по горите

WWF България

Изпълнителна агенция по горите
Регионална дирекция по горите Пловдив

Изпълнителна агенция по горите
Регионална дирекция по горите Русе

с партньори -

- ДГС „Асеновград“
- Лесозащитна станция „Пловдив“
- учители и ученици от местното училище в с. Поповица
- кмет на община Садово
- кмет на с. Поповица.

История на възстановяването:

- За изпълнение на проекта се оказва, че повечето подходящи места са собственост на ХМС (хидромелиоративни системи) .
- Поради опасността да не се реализира проекта се предлагат нови площи за залесяване – създадени тополови култури, които не са в добро състояние.

История на възстановяването:

- Обектът се намира на 2,6 км запад-северозапад от с. Поповица, местност Гущерова одая.
- В миналото местообитанието е било крайречна гора.
- Преди залесяването е имало култура от хибридна топола, изредена от пожари и паша на домашни животни.
- В залесеното място са преминали два или три пожара.
- Обектът е бил труден за залесяване.
- Извършена е санитарна гола сеч на хибридната топола.
- Почистен от дървесни отпадъци и е извършена пълна почвоподготовка.

История на възстановяването:

История на възстановяването:

История на възстановяването:

История на възстановяването:

История на възстановяването:

История на възстановяването:

Използвани методи:

- Приложени са разнообразни схеми на залесяване – в редове, в групи, ползвани са микропониженията.
- Използвани са фиданки, а при дъба и жълъди (по 3 бр. в площадка).
- В началото са използвани осем дървесни вида – обикновен дъб (*Quercus robur* L.), полски ясен (*Fraxinus angustifolia*), черна топола (*Populus nigra* L.), полски бряст (*Ulmus minor* Mill.), бяла върба (*Salix alba* L.), черна елша (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.), дива круша (*Pyrus communis* L.), бяла топола (не е оцеляла) (*Populus alba* L.).
- Залесявано и попълвано е през различни години, 2016, 2017, 2018.
- Дейностите стартират през пролетта на 2016 г. и приключват със залесяването през пролетта на 2019 г.

Резултати:

- Имаме в процес на възстановяване крайречно местообитание, което има висок процент на естественост.
- Работено е в смесване по биогрупи.
- Залесяването, отглеждането и процентът на прихващане са много добри.
- Най-добри резултати са получени при черната топола, полския ясен и летния дъб.
- Първоначално фиданките са в много добро състояние. Прихващането е приблизително 90%.

Резултати:

- Разработен е наръчник за специалисти „Ръководство за възстановяване и управление на крайречните гори“.

Разходи:

около 1000 лв./дка.

Добри практики:

- При създаването на културата в тази площ е работено с повече на брой видове, засаждани са различни по размер фиданки, прилаган е посев на жълъди, което води до едно сравнително голямо разнообразие, сходно на това при хаотичното смесване
- Има съчетаване на организирано традиционно залесяване с имитация на природни процеси на възобновяване.
- На практика има смесване по дървесни видове, по възраст и пространствено.
- Направено е смесване по биогрупи (мозаечно смесване), в малки участъци от по няколкостотин квадратни метра (200–1000 м²).
- Пример: в южната част на парцела има биогрупи от черна топола, полски бряст, планински ясен, дива круша, черна елша на 3 години и черна топола, полски бряст и полски ясен и обикновен дъб на две години и на една година.

Добри практики: „организиран хаос“

- Залесяване на дървесни видове в симетрични биогрупи (малки участъци)
- Първоначално по технологичен план е било предвидено да се залесява хаотично, без схема.
- По-късно се е наложила схема в редове през два метра с възможност на прилагане на механизирана обработка в междуредията, която е по-евтина от ръчния труд

Добри практики:

- Около дъбовите фиданки е оставяна защитна ивица с размери около 30x30 см, където не е окопавано и тревата служи за защита на фиданките.
- По този начин те се предпазват от прегаряне на директното слънчево греене, съхранява се почвената влага заради корените на тревната покривка, намалява се транспирацията, не се нараняват и оголват неукрепналите корени на дъба.

Добри практики:

- Залесяването на едроразмерните топови фиданки е дълбочинно със сонда-ротор на камион (или трактор), на дълбочина 1,8 м.
- Още през 90-те години са правени подобни залесявания в РДГ-Пловдив (Каварджиков 2019–2020).
- Практиката със сонда-ротор е прилагана в България преди 25–30 години, като са ползвани багери и други машини за направа на дълбоки дупки.
- В съседни държави (Турция, Сърбия) подобно залесяване на топови фиданки се прилага интензивно много отдавна. Резултатите са много добри.

Добри практики:

- В тази крайречна горска култура е организирано участието на деца от местното училище в с. Поповица.
- Осъществени са няколко мероприятия. Децата са участвали в маркирането на фиданките.

Добри практики:

- Организирани са интерактивни игри по горска педагогика.
- Направена е така наречената „стая на открито“, където са преподавани уроци на различни екологични теми.
- **Децата от местното училище смятат, че това е тяхната гора, което е голям успех.**

Добри практики:

- Постигание на проекта е възстановяването на беседка в местността Мъртвицата край с. Поповица и превръщането ѝ в информационен център за крайречните гори и биоразнообразието.
- Всеки може да се запознае със съществуващите или вече изчезнали видове от района на р. Марица.
- Тук има информация за изключително важните екосистеми край реките.

Добри практики:

- Кметът на община Садово се е ангажирал създадената горска култура да бъде моделна за организирането на подобни уроци на открито и от други училища в района.

Неуспешни практики:

- Поливането на крайречни месторастения в горещо и сухо време чрез дъждуване;
- Залесяването от бяла топола с едроразмерни фиданки, които са били с неместен произход;
- Не е реализирана първоначалната идея за залесяване на микс в биогрупи.

Проблеми:

- Проблемът е в липсата на квалифицирани работници, които да извършват ръчно отглеждане, което е многократно по-голямо по обем при хаотично смесване на посадните места. Фиданките не могат да се откриват в тревата и това води до загуби на фиданки поради пресичане с мотиките при окопаването.
- Използваният труд на доброволци е със средно добри резултати. Това се дължи на липсата на умения сред доброволците и необходимостта от стриктен контрол при извършването на различни отгледни дейности.

Проблеми:

- Съгласувателните процедури на WWF България с офиса на LIFE, със собствениците на земя, РИОСВ, държавните горски/ловни стопанства, РДГ са бавни и водят до загуба на време, ресурси и инициативност.
- Промяната в хидрологичния режим, която се състои в спорадичното, нередовно заливане заради направените корекции на реките (диги, язовири, напоителни канали).
- В случая падането на подпочвените води се дължи на изгребването на баластра в речните корита.

Проблеми:

- През месец юни 2016 г. настъпва суша с горещо време в продължение на около три месеца. Около 15 последователни дни дневните температури са достигали 38–40 градуса по Целзий, като средноденонощните температури са били около 25 градуса.
- Това е наложило поливане на фиданките.
- Фирмата, която е изпълнявала тази дейност, е нарушила предписанията и е поливала в обедно горещо време при температура на въздуха, достигаща 40 градуса.
- Вместо поливане с кофи в долната част на фиданките, е приложено дъждуване. По това време реално е липсвало подходящ момент за поливане. Това е главната причина за отмирането на по-голяма част от фиданките.
- След сушата процентът на оцелелите фиданки е достигнал 27%, което по Наредбата за залесяване е близо до границата за бракуване на културата.

Проблеми: „дъждуване“

Риск:

- Незадоволителното прихващане е можело да причини бракуване на културата. Това е щяло да доведе до много големи разходи – повторна обработка на почвата, ново залесяване, ново отглеждане.
- При променени климатични условия има вероятност да настъпи изсъхване на културата;
- При продължително заливане – да се наруши аеробният баланс на младите дървета.
- Съществува и реален риск от опожаряване – увреждане (прегаряне на стъблената част заради наличието на изгорели високи треви, увреждане на кореновата система и прекратяване на възможността за издънково възобновяване) до цялостно унищожаване.

Риск:

- На около 80–100 м от залесения участък се намира руслото на река Марица. Но сериозен проблем за района е дренирането на речното корито поради изгребването на баластра и слабият контрол при прилагането на тази дейност.
- По тази причина нивото на повърхностните и подпочвените води пада, което причинява осушаване на месторастенето.
- Така например залесените фиданки от черна елша и бяла върба не са оцелели основно заради локалното изсушаване на почвата.

Препоръки:

- При продължителни засушавания и високи средни дневни температури не е препоръчително да се прилага дъждуване.
- Залесявания, които целят максимално имитиране на естествените процеси могат да се осъществяват при наличие на:
 - ясна собственост,
 - достатъчно големи финансови ресурси, които да покриват разходите за залесяване и отглеждане,
 - квалифицирана работна ръка,
 - гъвкаво национално законодателство, което да няма строго ограничаващ режим.

Препоръки:

- Препоръчително е облекчаване на съгласувателните режими и подобряване на нормативната уредба.
- Необходима е свобода на действие без ограничение на нормативна уредба, която да дава възможности да се действа според ситуацията и състоянието на възстановявания обект.
- Обектът може да служи като еталон за обучителни и научни дейности.

БЛАГОДАРЯ ВИ
ЗА
ТЪРПЕНИЕТО!

